

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Gürlük Terimleri

<i>pianississimo</i>	<i>ppp</i>	olabildiğince hafif, sessiz
<i>pianissimo</i>	<i>pp</i>	çok hafif, sessiz
<i>piano</i>	<i>p</i>	hafif sesle
<i>mezzo piano</i>	<i>mp</i>	orta derecede hafif
<i>mezzo forte</i>	<i>mf</i>	orta derecede güçlü
<i>forte</i>	<i>f</i>	kuvvetli, güçlü, sesli
<i>fortissimo</i>	<i>ff</i>	çok güçlü
<i>fortississimo</i>	<i>fff</i>	olabildiğince güçlü ve sesli
<i>fortepiano</i>	<i>fp</i>	önce kuvvetli, sonra sessiz
<i>crescendo</i>		sesin giderek yükselmesi
<i>decrescendo</i>		sesin giderek azalması
<i>diminuendo</i>	<i>dim.</i>	hafifleşerek
<i>morendo</i>		sesi öldürerek
<i>smorzando</i>		söndürerek

Tempo Terimleri

<i>Grave</i>	çok çok yavaş	25-45 bpm*
<i>Largo</i>	çok yavaş ve geniş	40-60
<i>Lento</i>	çok yavaş	45-60
<i>Larghetto</i>	oldukça yavaş	60-66
<i>Adagio</i>	yavaş	66-76
<i>Andante</i>	sakinçe, yavaşça	76-108
<i>Andantino</i>	orta tempo	80-108
<i>Moderato</i>	ılımlı, orta	108-120
<i>Allegro moderato</i>	orta derecede hızlı	116-120
<i>Allegretto</i>	orta derecede hızlı	112-120
<i>Allegro</i>	hızlı, neşeli, çabuk	120-168
<i>Vivace</i>	hızlı ve canlı	140-176
<i>Presto</i>	çok hızlı	168-200
<i>Prestissimo</i>	son derece hızlı	200 - +

*beats per minuet (bpm): dakika başına düşen vuruş sayısı

Tempo Değiştirme Terimleri

accelerando	<i>accel.</i>	gitgide daha hızlı
ad libitum	<i>ad lib.</i>	serbest tempo ile
a tempo		önceki tempo
rallentando	<i>rall.</i>	gitgide yavaş
allargando		yavaşlatarak
meno mosso		daha az hareketli
piu mosso		daha canlı
ritardando	<i>rit.</i>	gitgide yavaş
ritenuto	<i>riten.</i>	hemen yavaşla
rubato		serbest bir şekilde
stringendo		gitgide daha hızlı

Ekler

a, ad, al, alla	inde, -da, -a
assai	yeterli şekilde
e, ed	ve
colla, colle	ile, birlikte
capo	baş
con	ile, birlikte
-ino, -ina, -etto, -etta	küçültme ekleri
-issimo	en fazla ifadesi veren ek
ma	ama
ma non troppo	ama çok fazla değil
meno	daha az
mezzo	yarım
molto	çok
non	değil
più	fazla
poco	az, biraz
poco a poco	azar azar, yavaş yavaş
primo	ilk
quasi	gibi
senza	olmadan
simile	benzer şekilde
subito	aniden, çabuk
tempo di	'in hızında

İfade Terimleri

<i>appassionato</i>	ihtiraslı
<i>animato</i>	hareketli, canlı
<i>cantabile</i>	şarkı söyler tarzda
<i>comodo</i>	rahat ve sakin
<i>con brio</i>	ruh ile
<i>con fuoco</i>	ateşli bir şekilde
<i>dolce</i>	tatlı, tatlılıkla
<i>doloroso</i>	kederli, elemli
<i>energico</i>	enerjik
<i>espressivo</i>	duygulu, ifadeli, dokunaklı
<i>furioso</i>	korkunç ve öfkeli
<i>grazioso</i>	zarif
<i>leggiere</i>	hafif, çevik
<i>maestoso</i>	görkemli
<i>nobile</i>	asil, kibar
<i>passione</i>	tutku, aşk
<i>patetico</i>	acıkl, dokunaklı
<i>risoluto</i>	kararlı, güçlü
<i>scherzo</i>	oynak, şakacı, esprili
<i>sostenuto</i>	devamlı
<i>tenuto</i>	tutulmuş, devamlı
<i>tranquillo</i>	sakin
<i>tutti</i>	hep birlikte

Tekrar Terimleri

<i>Fine</i>		<i>Final</i>
<i>Coda</i>	⊕	Eseri sonlandıran bölüm
<i>Segno</i>	§	Bir tekrarın başı ya da sonu
<i>Da Capo</i>	D.C.	Baştan tekrarla
<i>Da Capo al Fine</i>	D.C. al Fine	Baştan Fine 'a kadar tekrarla
<i>Da Capo al Coda</i>	D.C. al Coda	En başından ⊕ işaretine kadar tekrarlayın ardından CODA bölümüne atlayın
<i>Da Capo al Segno</i>	D.C. al Segno	En başından § işaretine kadar tekrarlayın
<i>Dal Segno</i>	D.S.	§ işaretinden tekrarla
<i>Dal Segno al Fine</i>	D.S. al Fine	§ işaretinden Fine kelimesine kadar tekrarlayın
<i>Dal Segno al Coda</i>	D.S. al Coda	§ işaretinden ⊕ işaretine kadar tekrarlayın

Yaylı Sazlarda Kullanılan Artikülasyon Terimleri

Çekerek

Yayın hangi konumda olursa olsun çekerek devam edeceğini gösterir.

İterek

Yayın hangi konumda olursa olsun iterek devam edeceğini gösterir.

Legato

Bağ. Seslerin ara vermeksizin çalındığını, birbirine bağlandığını gösterir.

Staccato

Notaların kısaltılmış ve keskin şekilde ayrılacağını gösteren, kesik çalım işaretidir.

Staccatissimo

Çok kısaltılmış ve çok ayrılmış notaları gösterir. Yaylı sazlarda genellikle spiccato tekniğini belirtmek için kullanılır.

Aksan

Üzerine ya da altına konan notanın, etrafındaki notalara göre daha vurgulu seslendirileceğini gösterir. Çalım daha güçlü ve daha tanımlıdır.

Tenuto

Notaların tam değeri kadar ve hafifçe belli ederek çalınacağını belirtir.

Martele

Kısa ama çok kuvvetli bir aksan-staccato kombinasyonudur. Çekiçleme tekniği de denir. Keskin ve agresif başlar ancak notaların arasında daha fazla boşluk oluşur.

Tenuto-Staccato

Martele tekniğinden daha düşük bir kuvvetle uygulanan bir kombinasyondur.

Marcato

Ayırarak , belirterek. Normal vurgunun daha yüksek seslendirilen bir versiyonudur.

Legato-Staccato

İki (ya da daha fazla) notanın bir yay yönünde aralarda boşluk bırakılarak seslendirileceğini gösterir. Nota gruplarını kısa ama aksansız çalmaya yardımcı olur.

Portato

İki (ya da daha fazla) notanın bir yay yönünde aralarda çok az boşluk bırakılarak yayvan bir şekilde seslendirileceğini gösterir.

Pizzicato

Kemanın yay kullanmaksızın, telleri sağ elin parmaklarıyla çekerek seslendirilmesidir

Sol El Pizz.

Sağ el yerine sol el parmaklarının pizzicato yapacağını gösteren semboldür.

Harmonik

Parmakları tele hafifçe dokundurarak çalınan ıslık ve flüt sesini andıran, yüksek perdeli tonlar üretmeye yarayan bir tekniktir. Flageolet (flajöle) tekniği de denir.

Tremolo

Türkçe karşılığı "titrek" olan tremolo tekniğinde; yay hızla çekiş-itiş yönünde hareket ettirilerek, ilgili nota-notalar çok seri olarak kendi değerleri içinde sürekli yinelenir.

Parmak Tremolosu

İki farklı notanın bir yay bağında kendi değerleri içerisinde çok süratli olarak sürekli yinelenmesidir. Değer iki nota olarak değil, tek bir notanın değeri olarak düşünülür.

Glissando

Kaydırmak anlamına gelir. Herhangi bir parmağı tek tel üzerinde kaldırmadan notadan notaya taşımak için kullanılır.

Puandorg

Üzerine konan notayı genellikle kendi değerinin iki katı kadar uzatan durak işaretidir. Forma, tempoya, yorumcu ya da şeflere bağlı olarak uzatma süresi farklılık gösterebilir.

Portamento	<i>port.</i>	Taşımak anlamına gelir. Bir notadan diğerine yumuşak bir kaydırma yaparken geçiş sesinin düzgün ve pürüzsüz çıkmasına özen gösterilir.
Pesante		Dolgun, ağır başlı ya da hantal bir üslupla seslendirme anlamında kullanılır.
Sforzando	<i>sfz</i>	Aniden kuvvetlenerek. Notaya çok ani ve keskin bir vurgu yapıldığını gösteren bir aksan türüdür. Daha yüksek bir yay hızı ile birlikte daha fazla ağırlık kullanılır.
Rinforzando	<i>rfz</i>	Altına konan notaları aksi belirtilmedikçe kademeli vurgu veya geniş vurgu ile çalmanın bir çeşididir. Genellikle Sforzando ile karıştırılır.
Sforzando-Piano	<i>sfp</i>	Notanın başlangıcı, tam olarak bir sforzando'nun seslendirileceği gibi büyük miktarda ağırlık ve yay hızıyla çalınır, ardından aniden pianoya düşülür.
Subito Forte	<i>sf</i>	Aniden kuvvetlenerek, yükselerek.
Subito Piano	<i>sp</i>	Aniden hafifleyerek, yumuşayarak.
Sul Ponticello		Yay, köprünün çok yakınında (neredeyse üstünde) sürülerek kullanılır. Üretilen metalik ses daha yüksek harmoniklerin ortaya çıkmasına izin verir.
Sul Tasto		Sul Ponticello'nun tam tersi olan bu teknikte yay, tuşenin üzerinde sürelmektedir. Bu, yumuşak bir dinamik seviye ile ferah bir ton kalitesi yaratır.
Col Legno		Bu teknikte yay çubuğu tellere temas edecek şekilde ters çevrilir. Yazılan notalar, kıllarla değil yayın ahşap bölümü ile tellere vurularak seslendirilir.
Con Sordino		Surdin (susturucu) ile ya da surdin kullanarak anlamına gelir. Daha yumuşak, bulanık ton üretmek ve genellikle daha sessiz bir ton kalitesi için kullanılır.

Yaygın Kullanılan Kavramsal Terimler

Müzikalite	Müzikalite bir eseri; istenildiği ölçütlerde; bilgi, beceri ve sanatsal duyarlılık ile uyum ve ahenk içerisinde seslendirmektir. Bu kavram ile ilgili çok fazla değişken ve tanım olmasıyla beraber kısaca "müzikal olmak" olarak açıklanabilir.
Sonarite	Bir enstrümanın veya sesin; tınısı ya da çıkarttığı sesin rengi, karakteri ve kalitesidir. Ses dolgunluğu, yüksekliği ve ses verme niteliği olarak da tanımlanmaktadır.
Tonalite	Bir eserin merkez bir notanın etrafında şekillendirilmesidir. Ya da bir eserin aralıklarının ve akorlarının armoni sistemindeki ilişkilere, kararlılıklara ve yönlülük hiyerarşisine göre düzenlenmesidir. Bu yapıda, en yüksek kararlılığa sahip ses tonik olarak adlandırılır.
Acelite	Notaları süratli ve pratik bir şekilde değiştirme becerisi, çeviklik.
Entonasyon	Entonasyon bir müzisyenin çalgısından çıkarttığı sesleri tonaliteye göre yönlendirme ve tonlama yeteneğidir.
Velocity	Yayın tellere ne kadar hızla ve güçle basınç yaptığının ölçü birimi. Genellikle tuşlu çalgılar için kullanılan bu terim yaylı sazlar için de kullanılır. Yay ağırlığı dipte ve uçta aynı değildir ve her bir notayı eşit ve hedeflenen ölçütlerde seslendirebilme becerisi uzun yıllar süren çalışmalar sonucunda kazanılmaktadır. Velocity hataları genellikle çalım esnasına değil kayıt esnasında fark edilir :)